

Gordon Ramsay kookt van woede

Een opvallend en vooral ook tamelijk extreem voorbeeld van een boze leider is Gordon Ramsay, de Britse topkok die regelmatig op de televisie te zien is in verschillende populaire kookprogramma's. In een van zijn televisieseries helpt hij de eigenaren van bijna failliete restaurants de motivatie van het personeel te verhogen en de kwaliteit van het eten en de service op te krikken. In een andere serie strijden beginnende chefs om de functie van chef-kok in een van Ramsays restaurants. Wat beide programma's gemeen hebben (afgezien van het kookthema), is de extreem negatieve leiderschapsstijl van Ramsay en de frequentie waarmee hij het woord *fuck* in de mond neemt. Bij het minste of geringste springt Ramsay uit zijn vel en geeft een chef of medewerker de volle laag. Waarschijnlijk is de populariteit van Ramsays kookprogramma's deels toe te schrijven aan zijn extreme scheldkanonnades. Ramsay zelf geniet internationale bekendheid dankzij zijn programma's, maar werd ook verkozen tot 'television's most terrifying celebrity'.

Wat is het effect van de woede-uitbarstingen van Ramsay op zijn medewerkers en cursisten? We kunnen grofweg twee typen reacties onderscheiden. Een verrassend groot aantal koks ondergaat het gescheld gelaten, zonder ertegen in te gaan. Zij doen wat Ramsay hun opdraagt en proberen dezelfde fout niet nog een keer te maken. Zo hield Ramsay eens een minutenlange tirade tegen een medewerker die het had gewaagd een gerecht uit te serveren met een opvallende blauwe pleister om zijn duim. Toen Ramsay de pleister ontdekte, explodeerde hij en schold de medewerker uit voor alles wat mooi en lelijk was. De medewerker knikte bedremmeld en verscheen in de volgende scène met een neutrale beige pleister om zijn duim.

Een andere groep koks slikt het geschreeuw enige tijd, tot het ze te gortig wordt. Vervolgens worden ze zelf ook kwaad en beginnen te schelden, lopen weg of worden zelfs agressief. Zo vroeg Ramsay eens aan de aanvoerder van een team van koks

welke twee koks hij had genomineerd om af te vallen in de race. De man gaf ontwijkende antwoorden en weigerde uit te leggen wat precies de reden voor de nominatie was geweest. Ramsay gaf hem de volle laag en vroeg hoe moeilijk het was om gewoon antwoord te geven op de vraag. Was hij soms niet goed bij zijn hoofd? Na de zoveelste belediging knapte er iets bij de kok. Hij gaf een grote mond terug en smeed zijn schort op de grond. Een teamgenoot probeerde hem nog te beteugelen met de woorden: 'Rustig nou, hij probeert alleen het beste in je naar boven te halen', maar hij was niet meer te houden. Hij liep scheldend op Ramsay af en daagde hem uit om het samen buiten uit te vechten. In deze man kwam dus duidelijk niet het beste naar boven.

Deze voorbeelden laten zien dat mensen heel verschillend kunnen reageren op de boosheid van een leider. Sommigen lijken de boosheid op te vatten als een aansporing om beter hun best te doen. Ze zouden misschien wel eens flink terug willen schelden, maar dat doen ze niet, omdat ze zich realiseren dat Ramsay de baas is en dat ze van hem afhankelijk zijn om hun restaurant erbovenop te helpen of een positie te verdienen in een van Ramsays restaurants. Anderen reageren veel meer vanuit hun onderbuik. Ze zien Ramsays tirades niet als nuttige feedback, maar voelen zich beledigd en schreeuwen terug, waardoor de situatie verder escaleert.

Dit zijn natuurlijk vrij extreme voorbeelden, maar ze geven wel enig inzicht in hoe mensen kunnen reageren op de boosheid van leidinggevenden. In de laatste jaren is ook het wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van boosheid van leiders op gang gekomen.